

SUDSKA KRONIKA: SLUCAJ LJIMAJ

Author: IWPR

Pise: Michael Farquhar iz Haga (TU Br 408, 27-maj-05)

On se vec suocio i s posljedicama svoje odluke da svjedoci, jer je ovoga tjedna uslijedilo i agresivno unakrsno ispitivanje tuzilaca, koji su nastojali dokazati da okrivljeni – laze.

Ljimaj je – zajedno s jos dvojicom pripadnika OVK-a, Isakom Musliuom (Isak Musliu) i Haradinom Baljom (Haradin Bala) – optuzen za zlostavljanje i ubijanje srpskih civila i toboznjih albanskih kolaboracionista. Radi se o zlocinima pocinjenim u improviziranom pritvorskom centru koji je u razdoblju od svibnja/maja do srpnja/jula 1998. funkcionirao u selu Lapusnik.

Zajedno s Baljom, Ljimaja se smatra odgovornim i za masovno pogubljenje najmanje desetorice zatocenika, koje se odigralo nakon sto su pripadnici OVK-a, u ocekivanju srpske ljetne ofenzive, zatvorili logor i uzurbano napustili doticni objekat.

Tuzioci su ovoga tjedna iskoristili svoje pravo da Ljimaju predoce niz svjedocenja, medijskih izvjestaja i stampanih dokumenata OVK-a, kao i gradju koja mu je u njegovom pristinskom stanu bila oduzeta prilikom hapsenja 2003. godine.

Oni tvrde da svi ti dokazi potvrđuju da je u naznacenom razdoblju okrivljeni zaista obavljao duznost zapovjednika OVK-a u cijoj je nadleznosti bio i spomenuti logor, te da je umijesan i u zlocine koji se navode u optuznici.

Ljimaj je pak nastavio insistirati na tome da se radi o cistoj manipulaciji smisljenoj s namjerom da se ukalja njegovo ime. Rekao je da ne zna apsolutno nista o zatvorskom logoru Lapusnik, i to usprkos iskazima brojnih svjedoka koji su potvrdili da se on osobno pojavljivao unutar objekta i u njegovoj okolini.

Osim toga, Ljimajevi branioci su ovoga tjedna pozvali nezavisne strucnjake za sigurnost, koji su svjedocili da je OVK pocetkom 1998. jos uvijek predstavljala toliko neorganiziranu gerilsku formaciju da za zlocine koje je ona eventualno pocinila nije ni nadlezan Haski tribunal, buduci da oni ne ispunjavaju predvidjene standarde.

Nasavsi se ovoga tjedna u prilici da Ljimaju postavlja pitanja, tuzilac Aleks Vajting (Alex Whiting) je zelio saznati zbog cega se medju dokumentima koji su mu oduzeti nalaze i oni koji se ticu Lutfija Dzemsitija (Lutfi Xhemshiti).

Tuzioci su naveli da je Dzemsiti bio vidjen u Lapusniku, te da je njegovo tijelo kasnije ekshumirano na obližnjoj planini Berisa, gdje se u srpnju/julu navodno i dogodio spomenuti masakr.

Okrivljeni pak insistira na tome da je za Dzemsitija prvi put cuo tek onda kada se njegovo ime pojavilo u optuznici za ratne zlocine koja je protiv njega podignuta. Ljimaj, dalje, tvrdi da doticni dokument vjerojatno datira iz razdoblja kada je on sam obavljao funkciju glasnogovornika pristinskog ministarstva obrane. Uredi ministarstva su, kako kaze, bili skuceni, tako da je on pristao izvjesnu kolicinu dokumenata privremeno prebaciti u vlastiti stan.

Isto vazi – kaže Ljimaž – za još neke dokumente, kao što su prepiska koja sadrži plan za otmicu jedne Srkinje, opširne zabiljeske o sastancima koje je jedna osoba održavala s pripadnicima srpske službe sigurnosti, te podaci o navodnim kolaboracionistima s Pristinskog sveučilišta.

Veći dio unakrsnog ispitivanja okrivljenog bio je posvećen strukturi OVK-a koja je uspostavljena tokom prve polovine 1998., pogotovo unutar i u okolini Lapusnika.

Ljimaž je jednim dijelom optužen za zapovjednu odgovornost, odnosno u skladu s principom po kojem zapovjednik, ukoliko nije spriječio zločin ili makar naknadno kaznio počinitelje, može biti okrivljen za ono što su učinile osobe koja su mu u datom trenutku bila potčinjene.

Da bi ta vrsta odgovornosti bila dokazana, potrebno je pokazati da je Ljimaž bio dio nekakve zapovjedne strukture. Drugim riječima, da je takva struktura postojala u vrijeme kada su počinjeni zločini.

Također je, da bi Ljimaž bio osuđen za zločine protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja – to jest, za zločin za koji je u optuznici koja je protiv njega podignuta optužen – neophodno dokazati i da je u doticnom razdoblju vladalo stanje koje bi se u formalno-pravnom smislu riječi moglo okarakterizirati kao “oružani sukob”.

Sve to znači da prvo treba dokazati da je OVK predstavljala “organiziranu oružanu grupu”.

Najzad, Vajting je pred kraj unakrsnog ispitivanja Ljimažu predčio i televizijske vijesti, snimke, izjave bivših pripadnika OVK-a, kao i fotokopiju knjige “Feniksi slobode” – biografije jednog pripadnika pobunjeničke formacije koji je poginuo u sukobima sa srpskim snagama sigurnosti.

Svi ti dokazi, po Vajtingovom mišljenju, navode na zaključak da je u vrijeme kada je Ljimaž postao regionalni zapovjednik nadležan za područje Lapusnika OVK već uveliko predstavljala organiziranu vojsku.

Ljimaž, međutim, tvrdi da predoceni materijal nije autentičan. On je Vajtinga optužio za tendenciozno iskrivljavanje svjedočenja svojih kolega, konstatirajući da neki od njih nisu bili upoznati sa stvarnim stanjem na terenu.

Napomenuo je i da su “Feniksi slobode” prepuni gresaka, i to uprkos činjenici da je i sam bio među onima koji su svojim potpisom odobrili objavljivanje te publikacije.

Okrivljeni je, naime, rekao da je tu publikaciju odobrio isključivo kao dokument o životima “mučenika” OVK-a, ali da pritom nije vodio računa o samom sadržaju, s kojim – kako tvrdi – praktično nije ni bio upoznat.

Od samog početka sudjenja, Ljimaž ističe da OVK na području Lapusnika nije funkcionirala kao vojno ustrojena struktura sve dok i formalno, u kolovozu/augustu 1998. – kada je logor već uveliko bio raspusten – nije bila oformljena jedna brigada.

Prije isteka radnog tjedna svog prvog vjestaka pred sud je izvela i Ljimaževa obrana. U pitanju je bio Robert Carcer (Robert Churcher), bivši oficir britanske vojske koji sada radi kao samostalni konzultant za sigurnost.

Carcer je pred sucima ispricao kako u proljece 1998. unutar OVK-a nije postojala nikakva vojna hijerarhija, te da cak ni takozvani "generalstab" u to vrijeme "nije funkcionirao kao vojno zapovjedništvo". Oni dokumenti na osnovu kojih bi se reklo da nije tako, predstavljaju – kako je rekao – "cistu propagandu".

Carcer je stoga zakljucio da se u formalno-pravnom smislu rijeci tesko moze govoriti o tome da je u naznacenom razdoblju na Kosovu postojao oruzani sukob.

Tokom unakrsnog ispitivanja, tuzioci su nastojali osporiti svjedokovu analizu, primoravajuci ga da prizna da je od sijecnja/januara do 12. lipnja/juna 1998. boravio u Tanzaniji, te da je o situaciji na Kosovu bio obavjestavan iskljucivo posrednim putem.

Svjedok je, stovise, priznao da ni posle 12. lipnja/juna nije bio lociran na Kosovu, nego u Albaniji.

Tuzioci su ga takodjer primorali da prizna kompetentnost svjedoka koje su oni sami prethodno pozvali da svjedoce o strukturi koja je u OVK-u postojala tokom 1998.

Medju njima su i jedan austrijski diplomat, kao i bivsi britanski vojni atase u Beogradu – koji su u vrijeme obuhvaceno optuznicom boravili na podrucju Lapusnika i razgovarali s lokalnim pripadnicima OVK-a.

Sudjenje se nastavlja.

Michael Farquhar je izvjestac IWPR-a iz Haga.

Location: Albania
Kosovo

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-kronika-slucaj-ljimaj>